

Підвищення ефективності виховання у цілісному освітньому процесі

Ю.П.КОЛОНТАЄВСЬКИЙ, В.П.АНДРІЙЧЕНКО,

В.М.ФАТЄЄВ, кандидати техн. наук

Харківська національна академія міського господарства

Цілісна особистість здатна до повноцінного життєздійснення, самоактуалізації. Вона сприймає кожен момент свого життя як акт життєтворчості. Це особистість з високою життєвою компетенцією. Їй притаманні такі риси, як орієнтованість на головні цінності людства, гуманізм, здатність до саморозвитку, гуманістична орієнтація, висока здатність до освоєння нових умов життя, соціальна адаптованість та соціальна творчість.

Можливо можна чекати самоформування таких якостей особистості. Але, погодьтесь, сам по собі добре росте тільки бур'ян. Для отримання культурної рослини треба затратити багато праці, до того ж інколи без гарантії результату.

Що ж тут казати про формування особистості! Для цього необхідна постійна виховна робота, як у сім'ї, так і в навчальних закладах. З урахуванням особливостей менталітету особистості, необхідно розвивати національне самовизначення, виховувати громадянина, патріота своєї Вітчизни, людину моральну, незалежну й відповідальну. В сучасних умовах нерідкий дефіцит спілкування, часто несприятлива атмосфера педагогічної взаємодії, недобррозичливість батьків і педагогів призводять до деструктивних проявів у поведінці молоді і може призвести до проявів асоціальної поведінки.

Отже, виховання не є одноорієнтованим передаванням досвіду та суджень від старшого покоління до молодшого. Воно є глибинною міжлюдською взаємодією і співробітництвом старших і молодших у їхньому сумісному бутті. Підвищенню ефективності виховання сприяє педагогічний процес, що виповнений цікавою, різнобічною діяльністю, яка стимулює активність і творчість. Бо, як казав Авраам Лінкольн: „Ми не допоможемо людям, якщо будемо робити за них те, що вони можуть робити самі”.

При цьому якнайважливішу роль відіграє характер спілкування між педагогом і студентом. Гуманістично орієнтована педагогічна взаємодія в атмосфері довіри, а не підкорення, створення ситуації рівноправного партнерства і співробітництва в спільній творчій діяльності забезпечує реалізацію суб'єктної моделі виховання – забезпечення індивідуального підходу за орієнтації на різні рівні підготовки і вихованості суб'єктів навчання. Діалог і співтворчість у різних видах дія-

льності забезпечує взаємодію суб'єктів виховного процесу. При цьому результатом педагогічної взаємодії є досягнення студента як у набутті професійних знань та навичок, так і в становленні його особистості, а також і в удосконаленні педагогічної майстерності педагога, його особистому зростанні. Бо виховання є взаємодією, а отже є двостороннім для суб'єктів процесу. У своїй діяльності педагог втілює себе не тільки як професіонал, але і як людина при необхідності забезпечення вдосконалення особистості того, хто навчається, утвердження людини в людині.

Навчання і виховання позбавлені любові до предмету викладання і тих, що навчаються, позбавлене емоцій, втрачає свої дієвість і силу. Необхідні переконливість, увага, адекватна самооцінка, терпіння, довіра, зацікавленість у долі тих, що навчаються, стремління до співпадіння основних цінносних орієнтацій.

Процес виховання у навчальних закладах набуває якісно нового статусу і стимулює до пошуку різноманітних підходів у підвищенні ефективності виховання у цілісному освітньому процесі, зближення виховання і навчання, підсилення виховного потенціалу студентської діяльності на основі індивідуально-психологічних особливостей вихованця і навчального закладу. Результатом врахування зазначених факторів є, що не кажіть, приємність іноді чути (і вам бажано) від студентів слова: „ До Вас на заняття ми йдемо як на свято”.